

Міністерство освіти і науки України
Університет банківської справи
Черкаський навчально-науковий інститут

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ СВІТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Черкаси 2020

Міністерство освіти і науки України
Університет банківської справи
Черкаський навчально-науковий інститут

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ СВІТУ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

МАТЕРІАЛИ
XIV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

19 листопада 2020 р.

Черкаси

УДК 336.71 (477)
ББК 65.262 (4Укр)

Розвиток банківських систем світу в умовах глобалізації фінансових ринків :
Матеріали XIV Міжнародної науково–практичної конференції (19 листопада
2020 року, м. Черкаси) / Черкаський навчально-науковий інститут Університету
банківської справи, 2020. — 276 с.

Відповідальний за випуск Пантелєєва Н. М., д.е.н., доцент

Збірник містить матеріали XIV Міжнародної науково–практичної конференції **«Розвиток банківських систем світу в умовах глобалізації фінансових ринків»** з актуальних проблем реалізація цілей сталого економічного розвитку в умовах викликів кризи Covid–19; функціонування та розвиток фінансової індустрії і банківських систем; упровадження фінансових технологій та цифрових рішень для забезпечення фінансової інклюзії та безпеки в умовах нових викликів і загроз; реалізації стратегій, моделей та технологій менеджменту в умовах цифрових трансформацій, інновацій та пандемічних обмежень; сучасних новації у ключових аспектах обліку, аудиту та оподаткування; секторального лідерства індустрії інформаційних і комунікаційних технологій; кримінально–процесуальних аспектів розслідувань фінансових і кіберзлочинів; формування необхідних знань і навичок для задоволення поточних і майбутніх очікувань суспільства та ринку праці.

Видання розраховано на фахівців фінансової сфери, науковців, викладачів, фахівців, аспірантів і здобувачів вищої освіти.

Участь у конференції взяли науковці та практики з Києва, Полтави, Львова, Черкас, Вінниці, Луганську, Тернополя, Познані (Польща), Риги (Латвія), Астани (Казахстан), Караганди (Казахстан), Самарканду (Узбекистан), Мінська (Білорусь), Могильова (Білорусь), Пінська (Білорусь), Новополоцька (Білорусь).

Погляди, висловлені в публікаціях, є виключно позицією авторів.

© Автори текстів, 2020 р.

© ЧННІ УБС, 2020

З М І С Т

РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ КРИЗИ COVID-19

<i>Корнєєв В. В.</i> Особливості монетарної і бюджетної політики України: протидія коронакризі	8
<i>Панковець М. П.</i> Проблеми реалізації стратегії сталого розвитку України та забезпечення її фінансової підтримки.....	11
<i>Онищенко С. В.</i> Бюджетна вразливість України в умовах пандемії	14
<i>Сембиева Л. М.</i> Современные аспекты монетарной политики Республики Казахстан в условиях глобализационных вызовов.....	16
<i>Талимова Л. А., Жукенов Б. М., Акенов С. Ш., Сайфуллина Ю. М.</i> Приоритетные направления инновационно-технологического развития агропромышленного комплекса Казахстана	20
<i>Зайналов Д. Р.</i> Состояние и развитие рынка услуг при меняющихся хозяйственных условиях.....	22
<i>Талимова Л. А., Жанбеков А.</i> Финансовые аспекты социально-экономической политики Казахстана	26
<i>Устік М. Є.</i> Covid-19 та його вплив на цілі сталого розвитку	29
<i>Хуторна М. Е.</i> Концепція фінансової стабільності у парадигмі сталого розвитку: новий тренд чи повернення до витоків.....	32
<i>Лукашук М. В.</i> Банківське кредитування інноваційного розвитку економіки.....	35
<i>Копьлова О. В., Касевич О. А.</i> Банкротство как результат влияния COVID-19 на деятельность субъектов хозяйствования	38
<i>Чепелюк Г. М., Душейко П. А.</i> Сучасні тенденції цифрової трансформації агропромислового комплексу України.....	41

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ СВІТУ: РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ І ПОДАЛЬШІ КРОКИ

<i>Szczepanski M., Khmelyarchuk M.</i> The impact of crises processes on the dedevelopment of banking system (on the example of Ukraine and Poland)	45
<i>Теляк О. А., Велесевич Д. А.</i> Оценка уровня транспарентности Национального банка Республики Беларусь	49
<i>Сергеюк В. С., Лопух Ю. И.</i> Направления развития комплексного обслуживания розничных клиентов банками Республики Беларусь	52
<i>Бакшеєва О. А.</i> Методи валютного нагляду в Україні та шляхи їх удосконалення в умовах сьогодення	55
<i>Жежерун Ю. В.</i> Цифрові технології у банківській сфері в умовах пандемії COVID-19.....	58
<i>Маслій О. А.</i> Загрози банківській безпеці України в умовах цифровізації	61

<i>Перцева А. Ю.</i> Переваги та недоліки політики інфляційного таргетування для України	63
<i>Путінцева Т. В.</i> Проблеми та напрями вдосконалення управління ліквідністю комерційних банків	65
<i>Чепелюк Г. М., Постригань А. С., Швець Н. В.</i> Фінансова стабільність банку: теоретичні аспекти	68
<i>Федорущенко Б. В.</i> Забезпечення фінансової безпеки банківського сектору	71
<i>Пантелєєва Н. М.</i> Фінансові інновації банківських систем світу у відповідь на виклики пандемії	74
<i>Хуторна М. Е., Костогриз В. Г.</i> Проблематика впливу цифровізації на ефективність банківської діяльності	77
<i>Ярема О. Р., Долінський Б. Є.</i> Конкуренція традиційних банківських систем з необанками на сучасному етапі	80
<i>Запорожець С. В.</i> Сучасні передумови поширення практики функціонування RegTech в Україні	83
<i>Запорожець С. В., Павлик Н. В.</i> Адаптація інноваційних банківських продуктів	86
<i>Нагайчук Н. Г., Пелинай А. Ю.</i> Підходи до формування інноваційного потенціалу банку в умовах цифрової економіки.....	89
<i>Харченко А. М., Шабанова О. В.</i> Напрями удосконалення управління кредитним портфелем банку в умовах COVID–19	92
<i>Криниця С. О., Нечипоренко В. О.</i> Цифрові платформи в діяльності банківських установ	95
<i>Хуторна М. Е., Волкович Л. В.</i> Трансформація фінансової аналітики банку під впливом застосування технології BIG DATA	98

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ ІНДУСТРІЇ У ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

<i>Александрёнок М. С., Воронков Ю. В., Устинович В. А.</i> Развитие рынка электронных денег в Беларуси.....	101
<i>Воронін А. В., Байда І. І.</i> Підходи до вибору конкурентної стратегії підприємства в сучасних умовах.....	105
<i>Гаряга Л. О., Головка М. О.</i> Оцінка конкурентоспроможності мікрофінансових організацій на фінансовому ринку.....	107
<i>Герасименко А. В.</i> Сучасний стан банківського кредитування промислових підприємств.....	110
<i>Єгоричева С. Б.</i> Функціонування регуляторних «пісочниць» для розвитку фінансової індустрії.....	113
<i>Костогриз В. Г., Ткаченко А. Ю.</i> Проблематика використання електронних платіжних засобів в контексті стимулювання обсягів безготівкових платежів	116

<i>Лобозинська С. М.</i> Необанки як феномен цифрової фінансової трансформації	119
<i>Хуторна М. Е., Культенко В. О.</i> Використання технології BIG DATA в продажах банківських продуктів	122
<i>Талимова Л. А., Набиев А.</i> Проблемные аспекты оценки доходности портфеля финансовых активов в современных условиях развития экономики	125
<i>Талимова Л. А., Совет А.</i> Методология определения финансовых рисков в инвестиционной деятельности коммерческих банков	127
<i>Трегубов О. С., Мережко В. А.</i> Розробка проекту організації маркетингового дослідження в банку	129
<i>Чеплюк Г. М., Ткаченко А. Ю.</i> Міжбанківські кредити як джерело формування ресурсів банку	132

ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЦИФРОВІ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ ТА БЕЗПЕКИ В УМОВАХ НОВИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ

<i>Примостка Л. О., Краснова І. В.</i> Фінансова інклюзія: сутність, детермінанти, методика оцінювання	136
<i>Гірченко Т. Д., Колєснікова Л. Л.</i> Трансформація банківського сервісу у напрямі фінансової інклюзії	139
<i>Голикова А. С.</i> Дезинтермедіація фінансових послуг.....	142
<i>Нагайчук Н. Г.</i> Інклюзія страхових послуг під час Lockdown	145
<i>Запорожець С. В., Лизогуб Ю. М.</i> Вдосконалення підходів до формування стратегії та бізнес–моделі банку.....	149
<i>Луцик М. В.</i> Основи відкритого банкінгу	152
<i>Нагайчук Н. Г., Савченко С. О.</i> Адаптація страхових компаній в умовах ІюТ	154
<i>Ткаченко Н. В.</i> Адаптація українських страхових компаній до нових викликів	157
<i>Ткаченко О. Є.</i> Переваги та недоліки функціонування цифрових фінансових активів – криптовалюта	160
<i>Третяк Н. М.</i> Цифрові технології в управлінні активами підприємства	162
<i>Чайковський Я. І.</i> Перспективи розвитку Інтернет–банкінгу в Україні	165
<i>Шабаш Є. В.</i> Особливості використання технології Big Data в управлінні фінансовими ризиками страхової компанії	168
<i>Ярема О. Р., Тарасенко П. В.</i> Розвиток мультифакторної автентифікації. Чому юзери нехтують своєю безпекою?	171

СТРАТЕГІЇ, МОДЕЛІ ТА ТЕХНОЛОГІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ, ІННОВАЦІЙ ТА ПАНДЕМІЧНИХ ОБМЕЖЕНЬ

<i>Козьмук Н. І., Кліпкова О. І.</i> Інтегральна характеристика позицій вітчизняних банків України в аспекті реалізації засад корпоративної культури	174
<i>Кочума І. Ю., Діденко В. С., Чорний Н. Я.</i> Кадровий потенціал та комунікативна політика банку в умовах посткризового відновлення	177
<i>Кочума І. Ю., Курченко А. В.</i> Інформаційні технології підтримки прийняття управлінських рішень в умовах цифровізації	180
<i>Криниця С. О., Культенко І. В.</i> Цифрові трансформації бізнес–процесів на підприємствах	183
<i>Максимчук Д. І.</i> Концептуальні засади систем інтелектуалізації персоналу в фінансових організаціях в умовах карантину.....	186
<i>Чепелюк Г. М., Атамась К. Я.</i> Роль Startup–компаній у розвитку інноваційного підприємництва	189
<i>Кукса В. М.</i> Світовий досвід управління та мотивації персоналу.....	192
<i>Полях К. В., Бондар Д. О.</i> Методи оцінки ефективності управління економічною діяльністю підприємства	195
<i>Potapenko L., Natalych I.</i> Enterprise logistic inventory management: modern challenges and tasks	198
<i>Руденко М. В., Климко М. Р.</i> Імплементация цифрових інструментів в управлінні витратами підприємства: проблеми та перспективи	201

НОВАЦІЇ У КЛЮЧОВИХ АСПЕКТАХ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

<i>Гедз М. Й., Пічкур І. В.</i> Особливості обліку, аналізу і аудиту операцій за безготівковими розрахунками банку	204
<i>Гедз М. Й., Ткаченко Ю. П.</i> Особливості відображення запасів у фінансовій звітності за національними та міжнародними стандартами	206
<i>Гончаренко О. О., Владов П. І.</i> Особливості обліку біологічних активів	208
<i>Зайцева Л. О.</i> Соціальний аудит відповідальної діяльності компаній	211
<i>Лемеш В. Н., Чеченок П. В.</i> Блокчейн как система учета бухгалтерской и финансовой информации	214
<i>Лук'янець О. В., Панівнік І. А.</i> Етапи економічного аналізу доходів підприємства	217
<i>Лук'янець О. В., Туницька А. В.</i> Теоретико–методичні аспекти внутрішньогосподарського контролю заробітної плати	220
<i>Онїщенко Г. В.</i> Єдиний рахунок для сплати податків: переваги та недоліки	223
<i>Потапенко Л. В., Надточій С. П.</i> Електронні гроші: їх сутність та особливості бухгалтерського обліку	225
<i>Рогова Н. В.</i> Сучасні аспекти оновлення стандартів бухгалтерського обліку	227

<i>Рогова Н. В., Сула О. Ю.</i> Шляхи вдосконалення обліку дебіторської заборгованості підприємства	229
<i>Шинкаренко О. М., Гладкова А. А.</i> Сучасна методика формування фінансової звітності страхової компанії, її аналіз та аудит	231
<i>Шинкаренко О. М., Ткаченко Д. В., Поліщук І. В.</i> Особливості застосування РРО для фізичних–осіб підприємців	233
<i>Шинкаренко О. М., Яйкун Р. А.</i> Особливості нарахування амортизації основних засобів	235

НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ СЕКТОРАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА ІНДУСТРІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ І КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

<i>Пантелєєва Н. М., Діденко В. А.</i> Автоматизація організації тренувального процесу в спортивних школах	239
<i>Пантелєєва Н. М., Капелюшний С. Є.</i> Технології інженерії програмного забезпечення для віртуалізації експозиційної діяльності.....	242
<i>Пантелєєва Н. М., Третяк С.</i> Актуальні питання розробки програмного забезпечення автоматизації служби кур'єрської доставки.....	245
<i>Пантелєєва Н. М., Шульга З. П.</i> Цифрові технології моніторингу екології довкілля	248

КРИМІНАЛЬНО–ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗСЛІДУВАНЬ ФІНАНСОВИХ І КІБЕРЗЛОЧИНІВ

<i>Grasis J.</i> Development of the understanding the term «Beneficiary» in Latvian commercial banking sector for the purposes of anti–money laundering legislation (1990–2020)	252
<i>Брайченко С. М., Грошева О. А., Добролежа І. О.</i> Особливості класифікації злочинів проти власності	254
<i>Колісник А. С., Білоус І. М., Могила І. В.</i> Правові аспекти криптовалюти в Україні	257
<i>Фоменко В. М., Кравець І. П., Вдовіченко Р. В.</i> Сучасні тенденції розвитку кіберзлочинності, її види та наслідки.....	259
<i>Фоменко В. М., Малицький Д. В., Зінченко Ю. О.</i> Проблеми права інтелектуальної власності у цифровій сфері	261

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НЕОБХІДНИХ ЗНАТЬ І НАВИЧОК ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТОЧНИХ І МАЙБУТНІХ ОЧІКУВАНЬ СУСПІЛЬСТВА ТА РИНКУ ПРАЦІ

<i>Колісник А. С., Братко Я. Є., Заєленець О. С.</i> Правове становище військовополонених під час збройних конфліктів.....	264
<i>Колісник А. С., Лисак М. О.</i> Захист прав інтелектуальної власності	265
<i>Кочума І. Ю., Кузьменко А. В.</i> Актуальні методи підбору персоналу для підприємств	268

<i>Потапенко Л. В., Головченко В. Б., Діляєва Є. І.</i> Особливості розвитку англійської мови в епоху глобалізації	270
<i>Потапенко Л. В., Парахоня Н. А.</i> Дистанційне навчання – невід’ємна частина сучасної освіти	272
<i>Потапенко Л. В., Ткаченко Ю. П., Кабенгеле Г. Т.</i> LOCKDOWN як передумова виникнення англійських неологізмів	274

2. Залізко В. Д., Новак Д. В., Кухта П. В. Економічна безпека України: інноваційний концепт зміцнення в умовах COVID–19. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 2020, № 4. С. 152–157.
3. Акімова Н. С., Топоркова О. В., Євлаш Т. О. Обліково–аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2017. Вип. 1 (25). С. 37–50.
4. Зачосова Н. В. Проблемні аспекти обліково–аналітичного забезпечення оцінювання рівня економічної безпеки підприємств. *Ефективна економіка*. 2018. № 8. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6632>.
5. Зміни у нефінансовій звітності, спричинені COVID–19. *Wilsoncenter* : веб–сайт. URL : <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/projected-impact-covid-19-ukraines-economy> (дата звернення: 18.11.2020).

УДК 330.82: 336.717

КОНЦЕПЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ У ПАРАДИГМІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: НОВИЙ ТРЕНД ЧИ ПОВЕРНЕННЯ ДО ВИТОКІВ

Хуторна М. Е., д–р. екон. наук, доцент,
завідувач науково–дослідницької лабораторії
Університету банківської справи

Варто відмітити, що глобальна фінансова криза 2008 року розділила наше економічне життя з позиції відношення до фінансової стабільності, як фундаментальної детермінанти економічного розвитку, на дві історії з концептуально різним базисом (власне, як це зробив COVID–19 на початку 2020 року). Так, до 2008 р. концепція забезпечення фінансової стабільності спиралася на ідеї ринкового лібералізму (ще до нього також вживають поняття «лівого лібертаріанства»), який, своєю чергою, пропагує вільний ринок з максимальним поширенням ринкового саморегулювання в питаннях досягнення рівноваги на фінансових ринках. Встановлення рівноваги — є прерогативою попиту та пропозиції, які формуються у результатів *раціональної* поведінки економічних агентів. При цьому єдиним їх стимулом до дій — це індивідуальна вигода.

Утім, вже у 2009 р. сприйняття всіх вищезазначених концептів та їх дієвості у забезпеченні фінансової стабільності зазнали концептуального переосмислення, зумовивши перегляд та суттєве посилення ролі регуляторних механізмів у цьому процесі. Тоді постає питання, що є причиною таких кардинальних, світоглядних змін стосовно визначення детермінантних чинників передумов стійкого розвитку економіки. Невже класики лібералізму, насамперед, А. Сміт помилявся в саморегулювній силі невидимої руки ринку? Переконані, що це не так. У своєму відомому трактаті «Дослідження про природу та причини багатства народів» Науковець обґрунтував об'єктивні закони ринку; увів поняття вільного ринку та вільної конкуренції і визначив їх головними моторами здорової економіки; популяризував попередньо існуючу концепцію *laissez-faire*, тобто обмеження впливу держави на економіку. Також А. Сміт зазначав, що «всі відомі досі (*авт.* — економічні) системи — ті, які засновані на перевагах, і ті, що гуртуються на заборонах, — повинні поступитися місцем очевидній і простій системі *природної свободи*, яка встановить себе сама, без сторонньої допомоги. Суть цієї системи наступна: «будь–яка людина, поки не порушує встановлених *законів*, вільна слідувати своїм власним шляхом і переслідувати корисливі інтереси, а також використовувати свою працьовитість і капітал для вільної конкуренції з аналогічною працьовитістю і капіталами інших людей». Поряд з тим, що ці слова і зараз не втратили жодної актуальності, нам видається важливим зрозуміти, що

Науковець мав на увазі під такими «непомітними», з позиції сучасності, термінами як «природна свобода» та «закон». Щоб дати відповідь на це запитання необхідно звернути увагу на іншу його фундаментальну працю «Теорія моральних почуттів», в якій він пише, що «висловлювати своє співчуття іншим і забувати самого себе, обмежувати наскільки можливо особистий егоїзм і віддаватися поблажливою симпатією до інших представляє вищу ступінь моральної досконалості, на яку тільки здатна людська природа», а також «землевласник володіє майже всією землею. Відчуваючи природне співчуття і турботу про інших людей, він розподіляє багатство, і тоді, як ніби за допомогою *невидимої руки*, суспільство стане зрівняльним (збалансованим)». Також відмітимо, що видатний лінгвіст та філософ сучасності Н. Хомскі помітив, що це один з двох разів (!), коли А. Сміт вживав такий наразі відомий термін «невидима рука». Але головна проблема у тому, що у сучасному світі цей та вищевказані терміни трактуються викривлено. Повністю розділяю позицію Н. Хомскі щодо того, що невидима рука — це «невидимі» моральні принципи, без дотримання яких ринкова економіка ліберального типу не має перспектив до стабільного та стійкого розвитку у часі.

Повертаючись від класики лібералізму до сучасної проблематики забезпечення фінансової стабільності, акцентуємо увагу на тому, що велика кількість науковців та експертів сходяться у думці, що основною причиною фінансової кризи 2008 року стало панівне превалювання індивідуальних інтересів над суспільними, що також через лібертаріанський підхід до формування ринкових відносин було повністю позбавлене запобіжників у формі якісного державного контролю та регулювання. Своєю чергою, неадекватна діагностика фінансового стану банківських конгломератів рейтинговими агентствами; схемні операції на фінансових ринках; необґрунтоване винесення ризику «за дужки» з операцій економічних агентів шляхом застосування складних похідних фінансових інструментів; шалені обсяги операцій з пов'язаними особами та інше — все це, на мою думку, наслідок неправильного сприйняття поняття «невидима рука», аморалізації ринкової економіки, позбавлення її від природних одночасно обмежуючих та збалансовуючих сил.

Якщо звернути увагу на сучасну полеміку щодо передумов забезпечення безперервності діяльності, то все частіше вживаються такі терміни: цінність діяльності суб'єкта господарювання, рівність доходів, гармонізація інтересів широкого кола стейкхолдерів, ризик–культура на підприємстві, соціальна відповідальність, соціалізація економіки та сталий розвиток. Для прикладу, у звіті Deloitte 2017 року відзначається факт зростання кількості організацій, які приділяють свою увагу саме стійкому формуванню **цінності бізнесу** в довгостроковій перспективі, орієнтуючись при цьому на широке кола зацікавлених сторін, включаючи працівників, клієнтів, суспільство, регуляторні органи, інвесторів та навколишнє середовище, а не обмежуючись виключно інтересами власників [1]. У рамках Міжнародної інтегрованої системи звітності (International Integrated Reporting Framework), введено термін «інтегроване мислення», під яким розуміється формування бізнес–стратегії установи через призму комерційного, соціального та екологічного контекстів.

Також необхідно звернути увагу на поточні світоглядні трансформації пріоритетів економічної політики з огляду на поширення в економічному бутті концепції сталого розвитку. Інтеграція цілей сталого розвитку до стратегій розвитку національних економік зумовлює глобальний тренд на формування не просто соціально–орієнтованої, а суспільно–орієнтованої економіки та навіть цивілізаційно–орієнтованої економіки, для якої пріоритетом найвищого рівня має бути збереження забезпечення рівних можливостей для всіх індивідуумів, доступність та рівність між поколіннями.

Якщо розглядати трансформацію концепції забезпечення фінансової стабільності з позиції емпірики, то варто зазначити, що згідно з докризовою парадигмою, загально визнаним фінансовим індикатором, який на думку бізнес–спільноти, повністю визначав динаміку ринкової вартості бізнесу, незмінно був показник рентабельності акціонерного капіталу (ROE). А отже, увага менеджерів, насамперед, зверталася на

забезпечення належної динаміки прибутку, ураховуючи фактори ризику для своєчасного та повного виконання нормативних вимог, у тому числі стосовно капіталу. Однак, спираючись на дослідження кореляційної залежності між значеннями показників рентабельності капіталу та ринкової вартості бізнесу кредитних установ (остання розглядається згідно з концепцією показника TSR — Total Shareholder Return [2]), які проводилися німецькими дослідниками на підставі статистичної інформації діяльності кредитних установ протягом 2003–2011 рр., було обґрунтовано її нікчемний зв'язок ($R^2=8,7\%$). Мається на увазі, що вибірка банків за показником рентабельності акціонерного капіталу, який становив близько 15 %, характеризувалася суттєвою неоднорідністю за показником TSR, який варіювався від -60% до $+75\%$.

Рушійною перешкодою якісному забезпеченню фінансової стабільності кредитних установ, на мою думку, є застосовувана ними концептуальна основа, а саме, сучасне сприйняття розвитку економічних систем через призму пристосування суспільних потреб до інтересів ринку. Однак, на моє переконання, забезпечення фінансової стабільності, у тому числі кредитних установ, належить до об'єктивних потреб економіки, а тому управління нею не може виходити виключно з позицій максимізації прибутковості. Тут важливим є використання комплексного підходу та потребує змістовного переформатування мети діяльності кредитних установ на максимізацію економічної цінності як сукупності фінансових та соціальних кількісних і якісних наслідків їх функціонування. При цьому, прибуток є лише одним з компонентів формування загальної цінності, що генерується діяльністю кредитних установ. Більше того, збільшення прибутку установи ще не є гарантією зростання її економічної цінності і навіть навпаки може спровокувати її зниження, доказом чому є вище описані результати емпіричного дослідження. Тобто, економічна цінність — це не адитивна функція від результатів діяльності кредитних установ, а наслідок складних, нелінійних, синергетичних взаємозв'язків між її компонентами

Стосовно концепції сталого розвитку, яка все більше популяризується у сучасному суспільстві, то варто відмітити, що рівень її імплементації у діяльність економічних агентів, особливо стосовно фінансових посередників, невинно змінюється. Так, у звіті Європейської комісії 1997 року про роль фінансових установ у забезпеченні сталого розвитку увага акцентується на тому, що фінансові посередники, незважаючи на те, що не відносяться до «брудних» виробництв, не повинні стояти осторонь процесу забезпечення екостабільності людства [3]. У звіті визначено завдання, які можуть бути реалізовані кредитними установами як інвесторами, новаторами, експертами в оцінюванні ефективності та комерційної доцільності вкладення коштів, впливовими стейкхолдерами з метою забезпечення позитивного впливу на екосистему через відповідні фінансові продукти та механізми їх надання. Однак, при цьому, індустрія бізнесу банків та ідеї сталого розвитку тривалий час визначалися як несумісні та неможливі до імплементації в їх діяльність. Найбільш суперечливим питанням на рівні світоглядної основи є те, що наріжним каменем цієї концепції є забезпечення екологічної стабільності суспільства. У свою чергу, сучасна логіка фінансового посередництва відокремлює індивідуальні дії та відповідальність за можливі шкідливі результати в економічному, соціальному та екологічному контексті. Здавалося б, що спроби створити стимули для відповідальної та довгостроково орієнтованої поведінки стосовно сталого розвитку суперечать реальним ринковим стимулам, спрямованим на отримання короткострокових, індивідуальних та максимальних вигод. Однак, у посткризовий період мова йде не лише про можливість, але й про доцільність суміщення принципів функціонування фінансових посередників та ідей концепції сталого розвитку. А щорічна пандемія ще сильніша вказала на таку доцільність. У цьому контексті влучним є вислів М. Карні (*Mark Carney*), що «коли зміна клімату стане визначальною проблемою для фінансової стабільності вже може бути занадто пізно» [4].

Все вищезазначене дає підставити говорити про те, що сучасні тренди соціалізації бізнесу, економічного середовища та економіки загалом — це не що інше, як повернення до виток класичного лібералізму за А. Смітом, але звичайно у сучасній інтерпретації та з

урахуванням сформованого досвіду. Це, своєю чергою, ставить перед науковою громадою нові завдання, а саме необхідність обґрунтування теоретико–методологічної парадигми забезпечення фінансової стабільності фінансового сектору в умовах формування суспільно–орієнтованої ринкової економіки, націленої на створення передумов сталого розвитку, оскільки останнє зумовлює зростання значущості комплексної оцінки ефектів функціонування сфери фінансового посередництва; стимулює поглиблення фінансової інклюзії, як з позиції доступу економічних агентів до фінансових послуг, так і фінансового забезпечення суспільно значущих видів економічної діяльності; обґрунтовує першочерговість сприяння підвищенню добробуту населення країни та його стійкості до економічних потрясінь.

Список використаних джерел

1. Annual reports insights 2017. Surveying FTSE reporting. Deloitte. URL : <https://www2.deloitte.com/ie/en/pages/risk/articles/annual-report-insights.html>.
2. Abel V. Banking governance, financial crisis and structural challenges — the microlevel perspective : Presented at the 8th ESDN Workshop (22–23 November 2012). Brussels, Belgium.
3. The Role of Financial Institutions in Achieving Sustainable Development. Report to the European Commission. Delphi International LTD in Association with Ecologic GMBH, 1997. URL : <http://ec.europa.eu/environment/archives/finserv/fisum.pdf>.
4. Carney M. Breaking the Tragedy of the Horizon — Climate Change and Financial Stability. Speech at Lloyd's of London. 2015. URL : <http://www.bankofengland.co.uk/publications/Pages/speeches/2015/844.aspx>.

УДК 336.71

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Лукашук М. В., аспірант
Університет банківської справи

Темпи розвитку суб'єктів підприємництва багатьох сфер економіки України визначаються результативністю впровадження інновацій, яка, у свою чергу, залежить від можливості залучення необхідного обсягу фінансових ресурсів для досягнення поставлених цілей. Впровадження новітніх технологій, розвиток інфраструктури вимагають фінансового забезпечення. Загальний низький рівень ефективності інвестиційного потенціалу України зумовлює сповільнення темпів інноваційної діяльності. Ключовим механізмом подолання вказаних проблем сьогодні має стати банківський кредит та його впровадження в сфері інноваційного інвестування.

Банківський сектор є основною частиною фінансової системи України й головним важелем економіки, який акумулює тимчасово вільні кошти та перерозподіляє їх між галузями економіки, створюючи цим інвестиції. Сучасна банківська система — головний партнер держави у реалізації грошово–кредитної та інвестиційної політики.

Актуальність теми полягає у необхідності подальшого вдосконалення системи банківського кредитування інноваційного розвитку реального сектора економіки, пов'язаного із модернізацією, впровадженням сучасних технологій, створенням нових видів наукомістких галузей промисловості.

Метою дослідження є визначення ролі банківського кредитування у процесах впровадження інновацій в реальному секторі економіки України.